

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ii
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	iii
กิตติกรรมประกาศ.....	iv
สารบัญ	v
สารบัญตาราง	xi
สารบัญภาพ.....	xii
คำย่อ	xiii
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมา.....	2
1.2 ปัญหางานวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ และคำถามงานวิจัย.....	4
1.4 กรอบทฤษฎีสำหรับการวิจัย.....	4
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย.....	5
1.6 ขอบเขต และข้อจำกัด.....	6
1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
1.8 นิยามศัพท์.....	7
1.9 บทสรุป	8
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ความรู้.....	9
2.1.1 ชนิดความรู้ตามลักษณะการเห็น.....	9
2.1.2 ชนิดความรู้ตามการใช้งาน.....	11
2.2 ความรู้ท้องถิ่น.....	13
2.2.1 ลักษณะของความรู้ท้องถิ่น.....	14
2.2.2 ความรู้เรื่องผักพื้นบ้าน.....	15
2.2.3 ความรู้สร้างสรรค์.....	17
2.2.4 ประสพการณ์.....	18

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.5	ความเชื่อ และความเข้าใจร่วม..... 18
2.3	ความรู้เรื่องผักพื้นบ้าน..... 19
2.3.1	องค์ความรู้เรื่องผักพื้นบ้าน..... 20
2.3.2	แหล่งความรู้ และการถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น..... 20
2.4	การถ่ายทอดความรู้..... 22
2.4.1	กระบวนการถ่ายทอดความรู้..... 22
2.4.2	การถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น 31
2.5	ปัจจัยส่งเสริมกระบวนการถ่ายทอดความรู้..... 33
2.5.1	ผู้ถ่ายทอดและผู้รับความรู้ 34
2.5.2	สื่อที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ 35
2.5.3	คุณค่าเนื้อหาความรู้..... 36
2.5.4	บริบทในการถ่ายทอดความรู้ 36
2.5.5	รางวัล และสิ่งกระตุ้น 40
2.6	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูลสำหรับกระบวนการ..... 42
	การถ่ายทอดความรู้
2.6.1	เทคโนโลยีสนับสนุนกระบวนการถ่ายทอด และได้มาซึ่งความรู้ 42
2.6.2	เทคโนโลยีสนับสนุนกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจ 44
2.7	กรอบทฤษฎีการวิจัย..... 46
2.8	บทสรุป 47
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย..... 48
3.1	กระบวนการที่ศึ่่นงานวิจัย..... 48
3.2	วิธีวิจัย..... 49
3.2.1	งานวิจัยเชิงคุณภาพ..... 49
3.2.2	การวิจัยการวิเคราะห์เรื่อง..... 50
3.3	ระเบียบวิธีวิจัย..... 53
3.3.1	การเลือกพื้นที่วิจัย..... 53

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.4 การดำเนินงาน.....	55
3.4.1 การเก็บข้อมูล.....	55
3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	59
3.4.3 การนำเสนอและตอบคำถามงานวิจัย.....	63
3.5 คุณภาพงานวิจัย.....	64
3.5.1 ความถูกต้องของผลการศึกษา.....	64
3.5.2 ความน่าเชื่อถือ.....	65
3.5.3 ความเชื่อมั่น.....	66
3.5.4 จริยธรรมการทำวิจัย.....	66
3.6 ระยะเวลาการวิจัย และแผนการดำเนินงาน.....	67
3.7 บทสรุป.....	67
บทที่ 4 เรื่องเล่าผักพื้นบ้าน	68
4.1 ลักษณะภูมิประเทศ และที่ตั้งของชุมชน.....	68
4.2 ผักพื้นบ้านในอำเภอสนามชัยเขต.....	71
4.2.1 พืชผักสวนครัว.....	72
4.2.2 พืชผักป่าหรือธรรมชาติ.....	73
4.3 การกินผักพื้นบ้าน.....	75
4.4 การขายผักพื้นบ้าน.....	76
4.5 บทสรุป	79
บทที่ 5 การถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น เรื่องผักพื้นบ้านของชุมชนภาคตะวันออก.....	80
5.1 ความรู้เรื่องผักพื้นบ้านในอำเภอสนามชัยเขต.....	80
5.1.1 ความรู้เรื่องชนิดและการเพาะปลูกผักพื้นบ้าน.....	80
5.1.2 ความรู้เรื่องการปรุงอาหาร.....	83
5.1.3 ความรู้เรื่องการตลาดผักพื้นบ้าน.....	85
5.2 วัฒนธรรมชุมชนในอำเภอสนามชัยเขต.....	87

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5.2.1	วัฒนธรรมความเป็นชุมชน 87
5.2.2	วัฒนธรรมการแบ่งปัน และเรียนรู้..... 89
5.2.3	วัฒนธรรมโครงสร้างครอบครัวไทย 90
5.3	กระบวนการถ่ายทอดความรู้เรื่องผักพื้นบ้าน..... 91
5.3.1	การถ่ายทอดความรู้เรื่องชนิดของผักพื้นบ้านและการเก็บเกี่ยว..... 91
5.3.2	การถ่ายทอดความรู้เรื่องการบริหาร โภคและการปรุงอาหารจากผักพื้นบ้าน 94
5.3.3	การถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพาะปลูกผักพื้นบ้าน 96
5.3.4	การถ่ายทอดความรู้เรื่องการตลาดผักพื้นบ้าน 98
5.4	บทสรุป..... 99
บทที่ 6	โมเดลการถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น (ผักพื้นบ้าน) ภาคตะวันออก..... 101
6.1	กระบวนการถ่ายทอดความรู้เรื่องผักพื้นบ้าน..... 101
6.1.1	ความรู้และการถ่ายทอดความรู้เรื่องผักพื้นบ้านของชุมชน 101
6.1.2	สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมชุมชน 104
6.1.3	โมเดลการถ่ายทอดความรู้เรื่องผักพื้นบ้านสำหรับชุมชนใน ภาคตะวันออก 105
6.2	องค์ประกอบ 105
6.2.1	เนื้อหาความรู้ 105
6.2.2	กระบวนการถ่ายทอดความรู้ 109
6.2.3	ผู้รับการถ่ายทอดความรู้และผู้ถ่ายทอดความรู้..... 116
6.2.4	บริบทในการถ่ายทอดความรู้ 120
6.3	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล 123
6.3.1	เทคโนโลยีการบริหารเนื้อหา 124
6.3.2	เทคโนโลยีเว็บ 2.0 124
6.4	บทสรุป..... 125
บทที่ 7	สรุป และข้อเสนอแนะ..... 127
7.1	สรุปการวิจัย..... 127

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
7.1.1	วัตถุประสงค์ และคำถามงานวิจัย.....	127
7.1.2	ระเบียบวิธีวิจัย.....	127
7.1.3	การค้นพบ.....	128
7.2	ข้อเสนอแนะ.....	132
7.2.1	ข้อเสนอแนะต่อผู้นำไปปฏิบัติ.....	132
7.2.2	ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัย.....	133
7.3	บทสรุป.....	134
	เอกสารอ้างอิง.....	135
	ภาคผนวก.....	149
	ภาคผนวก ก: การอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัย.....	150
	ภาคผนวก ข: รายชื่อผู้ให้ข้อมูล (ชื่อปลอม).....	155
	ภาคผนวก ค: ตัวอย่างเรื่องเล่าจากผู้ให้ข้อมูล.....	156
	ภาคผนวก ง: เอกสารการวิเคราะห์ข้อมูล	168
	ประวัติย่อผู้วิจัย	171

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สรุปกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของแต่ละโมเดลการถ่ายทอดความรู้	25
6.1 สรุปกระบวนการถ่ายทอดความรู้เรื่องผักพื้นบ้านของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา	102
6.2 วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา	104

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กระบวนการถ่ายทอดความรู้..... 26
3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 53
3.2	รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของ Miles and Huberman (1994) 57
3.3	ขั้นตอนทั่วไปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 57
3.4	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาวิจัย..... 58
4.1	แผนที่อำเภอสนามชัยเขตแสดงตำบล และหมู่บ้านสำหรับเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย 69
4.2	แผนที่แสดงหมู่บ้านพื้นที่ศึกษาวิจัยในตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ ..... 69 ที่ติดต่อกับอำเภอสนามชัยเขต
4.3	สวนผักสวนครัวหน้าบ้านเกษตรกร..... 72
4.4	ผักกูดที่ปลูกไว้ข้างบ้าน และที่เก็บมาส่งจำหน่าย..... 73
4.5	ต้นแต้ว และกระเจียวที่เกษตรกรนำมาปลูกไว้ที่แปลงนาของตนเอง..... 74
4.6	การเก็บผักมาส่งจำหน่ายกับกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ฯ..... 78
6.1	องค์ประกอบของโมเดลการถ่ายทอดความรู้ท้องถิ่น เรื่องผักพื้นบ้านของชุมชน ..... 106 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
6.2	กระบวนการถ่ายทอดความรู้เรื่องผักพื้นบ้าน 109

คำย่อ

ICT	Information technology and communication
IK	Indigenous knowledge
NGO	Non-government organisation

